

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5612/2567

พนักงานอัยการจังหวัดกำแพงเพชรโจทก์ นาง จ.โจทก์ร่วม นาย ภ. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.อ. มาตรา 195, ป.อ. มาตรา 1, ป.อ. มาตรา 264, ป.อ. มาตรา 32, ป.อ. มาตรา 33, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 265, ป.อ. มาตรา 268, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 78, ป.อ. มาตรา 56, ป.อ. มาตรา 29, ป.อ. มาตรา 30

ย่อ / หลักกฎหมาย

คำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือขอกู้ยืมเงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงินพร้อมด้วยหนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล - เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่พึงจะได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. กับคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉินเป็นเอกสารสิทธิหรือไม่ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จะมีได้มีการยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างทั้งสอง จำเลยที่ 2 ก็หยิบยกขึ้นฎีกาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 เห็นว่า แม้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว จะใช้ถ้อยคำชื่อเอกสารทำนองว่าเป็นคำขอกู้ยืมเงิน และเนื้อหาของเอกสารระบุให้เข้าใจได้ว่าผู้เสียหายที่ 1 จะต้องพิจารณาตามคำขอกู้เสียก่อนว่าจะอนุมัติให้กู้ยืมเงินหรือไม่ อันมีลักษณะเป็นคำเสนอตามที่จำเลยที่ 2 อ้างมาในฎีกาก็ตาม แต่ชื่อเอกสารดังกล่าวก็ระบุด้วยว่าเป็นหนังสือขอกู้ยืมเงินกับหนังสือกู้เงิน และเนื้อหาในเอกสารก็มีระบุไว้ชัดว่าผู้เสียหายที่ 2 ตกลงผูกพันเป็นผู้กู้และจะชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้เสียหายที่ 1 ในฐานะผู้ให้กู้ สอดคล้องว่าคู่สัญญาประสงค์ให้ใช้เอกสารฉบับเดียวกันนั้นเป็นทั้งคำขอกู้และสัญญากู้ยืมเงินในคราวเดียวเป็นหลักฐานแห่งการก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เสียหายที่ 1 และผู้เสียหายที่ 2 โดยสภาพของเอกสารจึงถือได้ว่าเป็นเอกสารสิทธิตามบทนิยามของ ป.อ. มาตรา 1 (9) แล้ว ส่วนในขณะจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหายที่ 2 ในคำขอกู้ยืมเงินและหนังสือกู้เงินดังกล่าว ผู้เสียหายที่ 1 ยังไม่ได้อนุมัติให้ผู้เสียหายที่ 2 กู้เงินดังที่จำเลยที่ 2 อ้างในฎีกา ก็หาทำให้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว ไม่เป็นเอกสารสิทธิแต่อย่างใด การกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนตาม ป.อ. มาตรา 264 วรรคแรก เป็นพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ไม่ใช่ผลที่ต้องเกิดจากการกระทำ เพียงแต่น่าจะเกิดความเสียหาย แม้จะไม่เกิดขึ้นก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว และความเสียหายที่น่าจะเกิดนั้นอาจเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือความเสียหายอื่นใดอันกฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง หรือสามารถพิจารณาเห็นได้จากความคิดเห็นของวิญญูชนทั่วไปก็ได้ ในคดีนี้ ความถูกต้องแท้จริงของหลักฐานการกู้ยืมเงินซึ่งผู้เสียหายที่ 1 พึงได้รับการคุ้มครองเพื่อที่จะสามารถบังคับตามสัญญาเอาแก่ผู้กู้ได้โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของสัญญา แม้ในขณะจำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอม ยังไม่มีการนำเอกสารการกู้ยืมเงินไปแสดงต่อผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี ผู้เสียหายที่ 2 มีเจตนากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี จำเลยที่ 2 ไม่ได้ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวก็ดี แต่พฤติการณ์การกระทำของจำเลยที่ 2 น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ 1 ครอบงำประกอบความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33, 83, 264, 265,

268 และริบของกลาง จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ระหว่างพิจารณา นางจรรวรณ์ ผู้เสียหายที่ 2 ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคหนึ่ง, 265 (ที่ถูก มาตรา 264 วรรคแรก (เดิม), 265 (เดิม)) เป็นการกระทำความผิดเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานปลอมเอกสารสิทธิซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 (ที่ถูก เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานปลอมเอกสารกับฐานปลอมเอกสารสิทธิ เป็นการกระทำความผิดเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานปลอมเอกสารสิทธิซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90) จำคุกกระทงละ 1 ปี รวม 2 กระทง เป็นจำคุก 2 ปี ทางนำสืบของจำเลยที่ 2 เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ให้กระทงละหนึ่งในสาม คงจำคุกกระทงละ 8 เดือน รวม 2 กระทง เป็นจำคุก 16 เดือน ริบของกลาง ข้อหาอื่นให้ยก และยกฟ้องโจทก์และโจทก์ร่วมสำหรับจำเลยที่ 1 โจทก์ร่วมและจำเลยที่ 2 อุทธรณ์ ระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค 6 จำเลยที่ 1 ถึงแก่ความตาย ศาลอุทธรณ์ภาค 6 มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ออกจากสารบบความแล้ว ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิจารณาแก้เป็นว่า ให้จำคุกจำเลยที่ 2 กระทงละ 6 เดือน รวม 2 กระทง ลดโทษให้กระทงละหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 8 เดือน นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 2 ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้ฎีกาโต้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ 2 กรอกข้อความในคำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือกู้ยืมเงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงิน หนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล - เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่พึงจะได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. แล้วปลอมลายมือชื่อโจทก์ร่วมในช่อง "ผู้กู้ยืมเงิน" และ "ผู้รับเงิน" กับกรอกข้อความในคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉินแล้วปลอมลายมือชื่อโจทก์ร่วมในช่อง "ผู้ขอกู้" และ "ผู้รับเงินกู้" และปลอมลายมือชื่อโจทก์ร่วมในการรับรองสำเนาบัตรสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. ของโจทก์ร่วมสำหรับความผิดฐานใช้เอกสารและเอกสารสิทธิปลอม ยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 เนื่องจากโจทก์และโจทก์ร่วมไม่ได้ฎีกา ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการแรกมีว่า ผู้เสียหายที่ 2 ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้หรือไม่ เห็นว่า ปัญหานี้ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยโดยฟังข้อเท็จจริงว่าโจทก์ร่วมรู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อโจทก์ร่วมปลอมในคำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือกู้ยืมเงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงินพร้อมด้วยหนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล - เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่พึงจะได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. กับคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉิน และโจทก์ร่วมเป็นผู้รับเงินกู้ทั้งสองจำนวนไป โจทก์ร่วมไม่ได้ฎีกาโต้แย้ง ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยุติไปตามคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 6 พฤติการณ์ของโจทก์ร่วมเช่นนี้ย่อมถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยที่ 2 ดังกล่าว โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้เสียหายซึ่งจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 ชอบที่จะแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยให้ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของผู้เสียหายที่ 2 แต่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 ไม่แก้ไข จึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไข ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลย

ที่ 2 ประการต่อไปมีว่า สำเนาบัตรสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. ของผู้เสียหายที่ 2 เป็นเอกสารสิทธิดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยหรือไม่ เห็นว่า ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าการปลอมสำเนาบัตรสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. ของผู้เสียหายที่ 2 เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคหนึ่ง (ที่ถูก มาตรา 264 วรรคแรก (เดิม)) ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษายืน แสดงว่าศาลอุทธรณ์ภาค 2 ยังคงวินิจฉัยว่าสำเนาบัตรสมาชิกสหกรณ์ดังกล่าวเป็นเพียงเอกสารที่ไม่ใช่เอกสารสิทธิ ไม่ได้วินิจฉัยว่าเป็นเอกสารสิทธิดังที่จำเลยที่ 2 เข้าใจในฎีกาที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษามานั้น จึงชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการต่อไปมีว่า คำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือกู้ยืมเงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงินพร้อมด้วยหนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล - เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่พึงจะได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. กับคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉิน เป็นเอกสารสิทธิหรือไม่ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จะมีได้มีการยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างทั้งสอง จำเลยที่ 2 ก็หยิบยกขึ้นฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 เห็นว่า แม้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว จะใช้ถ้อยคำชื่อเอกสารทำนองว่าเป็นคำขอกู้ยืมเงิน และเนื้อหาของเอกสารระบุให้เข้าใจได้ว่าผู้เสียหายที่ 1 จะต้องพิจารณาตามคำขอกู้เสียก่อนว่าจะอนุมัติให้กู้ยืมเงินหรือไม่ อันมีลักษณะเป็นคำเสนอตามที่จำเลยที่ 2 อ้างมาในฎีกาก็ตาม แต่ชื่อเอกสารดังกล่าวก็ระบุด้วยว่าเป็นหนังสือกู้ยืมเงินกับหนังสือกู้เงิน และเนื้อหาในเอกสารก็มีระบุไว้ชัดเจนว่าผู้เสียหายที่ 2 ตกลงผูกพันเป็นผู้กู้และจะชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้เสียหายที่ 1 ในฐานะผู้ให้กู้ ส่อแสดงว่าคู่สัญญาประสงค์ให้ใช้เอกสารฉบับเดียวกันนั้นเป็นทั้งคำขอกู้และสัญญากู้ยืมเงินในคราวเดียวเป็นหลักฐานแห่งการก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เสียหายที่ 1 และผู้เสียหายที่ 2 โดยสภาพของเอกสารจึงถือได้ว่าเป็นเอกสารสิทธิตามบทนิยามของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (9) แล้ว ส่วนในขณะจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหายที่ 2 ในคำขอกู้ยืมเงินและหนังสือกู้ยืมดังกล่าว ผู้เสียหายที่ 1 ยังไม่ได้อนุมัติให้ผู้เสียหายที่ 2 กู้เงินดังที่จำเลยที่ 2 อ้างในฎีกา ก็หาทำให้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว ไม่เป็นเอกสารสิทธิแต่อย่างใด ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยว่าเอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุด ดังกล่าวเป็นเอกสารสิทธินั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการต่อไปมีว่า การที่จำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอมในเอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว นั้น น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ 1 หรือไม่ เห็นว่า การกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคแรก เป็นพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ไม่ใช่ผลที่ต้องเกิดจากการกระทำ เพียงแต่น่าจะเกิดความเสียหาย แม้จะไม่เกิดขึ้นก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว และความเสียหายที่น่าจะเกิดนั้นอาจเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือความเสียหายอื่นใดอันกฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง หรือสามารถพิจารณาเห็นได้จากความคิดเห็นของวิญญูชนทั่วไปก็ได้ ในคดีนี้ ความถูกต้องแท้จริงของหลักฐานการกู้ยืมเงินซึ่งผู้เสียหายที่ 1 พึงได้รับการคุ้มครองเพื่อที่จะสามารถบังคับตามสัญญาเอาแก่ผู้กู้ได้โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของสัญญา แม้ในขณะที่จำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอม ยังไม่มีการนำเอกสารการกู้ยืมเงินไปแสดงต่อผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี ผู้เสียหายที่ 2 มีเจตนากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี จำเลยที่ 2 ไม่ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดดังกล่าวก็ดี ดังที่จำเลยที่ 2 อ้างในฎีกา แต่

พฤติการณ์การกระทำของจำเลยที่ 2 น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ 1 ครบองค์ประกอบความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิแล้ว ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 มีความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ในประการสุดท้ายมีว่า มีเหตุสมควรรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ 2 หรือไม่ เห็นว่า จำเลยที่ 2 กระทำความผิดเนื่องจากผู้เสียหายที่ 2 รู้เห็นในการให้จำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอมในเอกสารการกู้ยืมเงิน และผู้เสียหายที่ 2 ก็ได้รับเงินกู้จากผู้เสียหายที่ 1 ตามคำขอกู้ยืมเงิน ผู้เสียหายที่ 1 รับชำระหนี้จากผู้เสียหายที่ 2 ได้ด้วยการหักเงินปันผลที่ผู้เสียหายที่ 2 มีสิทธิได้รับ และหักเงินเดือนผู้เสียหายที่ 2 ในแต่ละเดือนเพื่อผ่อนชำระหนี้เป็นงวด ๆ ตามข้อตกลงในสัญญากู้ยืมแต่ละฉบับ จนครบถ้วนแล้ว พฤติการณ์กระทำความผิดของจำเลยที่ 2 จึงไม่ร้ายแรงมากนัก เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน สมควรให้โอกาสจำเลยที่ 2 ได้กลับตนเป็นพลเมืองดีสักครั้งด้วยการรอกการลงโทษจำคุกไว้ ที่ศาลล่างทั้งสองไม่รอกการลงโทษจำคุกให้จำเลยที่ 2 นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังขึ้น แต่เพื่อให้จำเลยที่ 2 หลาบจำ ให้ลงโทษปรับจำเลยที่ 2 อีกสถานหนึ่ง พิจารณาแก้เป็นว่า ให้ปรับจำเลยที่ 2 กระทั่งละ 9,000 บาท รวม 2 กระทั่ง อีกสถานหนึ่ง เมื่อลดโทษให้กระทั่งละหนึ่งในสามแล้ว คงปรับกระทั่งละ 6,000 บาท รวม 2 กระทั่ง ปรับ 12,000 บาท เมื่อรวมกับโทษจำคุกแล้ว คงจำคุก 8 เดือน และปรับ 12,000 บาท โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี นับแต่วันอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ 2 ฟัง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของผู้เสียหายที่ 2 นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6

องค์คณะ

สันติชัย วัฒนวิทย์กรรม · นพดล คชรินทร์ · รังสรรค์ กุลาเลิศ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5612/2567>